

استانداردهای انجمن حسابرسان داخلی و ابزار راهنما

راهنمای متناسب‌سازی الگوی نمونه منشور حسابرسی داخلی

مقدمه

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی، مدیر ارشد حسابرسی داخلی را ملزم به تهیه منشور حسابرسی داخلی می‌کنند. منشور، «مستندی رسمی است که سند مأموریت واحد حسابرسی داخلی، جایگاه سازمانی، روابط گزارشگری، دامنه کار، انواع خدمات و سایر مشخصه‌ها» را در بر می‌گیرد. طبق استاندارد ۶-۲ با عنوان «منشور حسابرسی داخلی»، هدف حسابرسی داخلی و تعهد واحد حسابرسی داخلی به رعایت استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی نیز باید در منشور مشخص شده باشد.

این ابزار، الگوی نمونه منشور حسابرسی داخلی است که باید با توجه به محیط عملیاتی واحدهای حسابرسی داخلی و سازمان‌ها متناسب‌سازی شود، چراکه شاید بسیار متفاوت از هم باشند. همچنین، انتظارات ذینفعان می‌تواند منشورهای حسابرسی داخلی را به صورت متفاوتی تحت تاثیر قرار دهد. در این الگو، الزام‌های قانونی یا نظارتی خاص حوزه‌های قضایی یا صنایع خاص لحاظ نشده‌اند.

انتظار می‌رود هر مدیر ارشد حسابرسی داخلی این منشور نمونه را براساس مشخصات واحد حسابرسی داخلی مورد توافق با هیئت و مدیریت ارشد، متناسب‌سازی کند. متونی که در براکت و به رنگ آبی آمده‌اند، انتظار می‌رود با جزئیاتی جایگزین شده که دقیقاً بازتاب‌دهنده وضعیت و ساختار سازمان استفاده‌کننده باشد. سایر جزئیات را نیز می‌توان تغییر داد. به عنوان مثال، برخی سازمان‌ها ممکن است از واژگان یا عناوین متفاوتی برای اشاره به مدیر ارشد حسابرسی داخلی (مانند «رئیس واحد حسابرسی داخلی»، هیئت (مانند «رکن راهبری») یا مدیر عامل (مانند «مدیر کل» یا «رئیس سازمان») استفاده کنند. واحد حسابرسی داخلی شاید خود را به عنوان «بخش» یا «فعالیت» حسابرسی داخلی معرفی کند و به کمیته حسابرسی یا زیرمجموعه‌ای از هیئت‌مدیره گزارش دهد. این عناوین را می‌توان در سرتاسر این الگو، متناسب با شرایط سازمان اصلاح کرد.

افزون بر این، انتظار می‌رود مدیر ارشد حسابرسی داخلی با همکاری هیئت و مدیریت ارشد، فراوانی ترجیحی فعالیت‌های مشخص‌شده را تعیین کرده و عبارت «به صورت دوره‌ای» را با بازه‌های زمانی مشخص جایگزین کنند. استانداردها عبارت «به صورت دوره‌ای» را چنین تعریف می‌کنند: «در فواصل زمانی منظم، بسته به نیازهای سازمان از جمله نیازهای واحد حسابرسی داخلی». برای نمونه، استاندارد ۶-۲ می‌گوید «رویه پیشرو، بازبینی دوره‌ای منشور ... است.» که به مدیر ارشد حسابرسی داخلی و سازمان اجازه می‌دهد دفعات بازبینی را متناسب با نیازهای خود تعیین کنند.

برای تهیه منشور، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید درباره هرگونه نقش و مسئولیت فعلی یا پیشنهادی که شاید به صورت واقعی یا ظاهری بر استقلال واحد حسابرسی داخلی تاثیرگذار باشد،

با هیئت و مدیریت ارشد گفت‌وگو کند. اگر مدیر ارشد حسابرسی داخلی یک یا چند نقش یا مسئولیت فراتر از حسابرسی داخلی داشته یا قرار است داشته باشد، منشور متناسب‌سازی شده باید مسئولیت‌ها، ماهیت کار و تدابیر حفاظتی مقرر را مستند سازد. چنین تدابیر و مستندات برای محدودسازی خدشه به استقلال واحد حسابرسی داخلی و بی‌طرفی حساب‌رسان داخلی طراحی شده‌اند.

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی برای حفاظت از استقلال و بی‌طرفی، موارد زیر را بیان می‌کنند:

- اگر واحد حسابرسی داخلی بخواهد در حوزه‌ای خدمات اطمینان‌بخشی ارائه دهد که پیش‌تر خدمات مشورتی ارائه کرده است، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید تایید کند که ماهیت خدمات مشورتی، بی‌طرفی را خدشه‌دار نمی‌کند و منابع را به‌گونه‌ای تخصیص دهد که بی‌طرفی فردی مدیریت شود.
 - مسئولیت‌های موقتی غیرمرتبط با امور حسابرسی مدیر ارشد حسابرسی داخلی یا پروژه‌های اطمینان‌بخشی مربوط به حوزه‌هایی که مدیر ارشد حسابرسی داخلی بر آن‌ها مسئولیت دارد، نیازمند آن است که شخص ثالث مستقل، خدمات اطمینان‌بخشی را در طول دوره ماموریت و تا ۱۲ ماه پس از پایان آن ارائه دهد؛ اگر چنین خدمات اطمینان‌بخشی برای آن حوزه نیاز باشد. همچنین، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ای برای انتقال مسئولیت‌های موقت به مدیریت تهیه کند.
 - اگر حساب‌رسان داخلی بخواهند درباره فعالیت‌هایی خدمات مشورتی ارائه دهند که در گذشته مسئولیت آن را بر عهده داشته‌اند، باید پیش از پذیرش ماموریت، موارد احتمالی خدشه به استقلال را به طرف درخواست‌کننده خدمات افشا کنند.
- همچنین، منشور باید هرگونه انحراف مورد انتظار از استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی و نحوه مدیریت آن انحراف را توصیف کند. به‌عنوان مثال، طبق استاندارد ۱-۴، اگر استانداردها همراه با الزام‌های منتشرشده توسط سایر نهادهای دارای صلاحیت مورد استفاده قرار گیرند، در صورت لزوم، باید در گزارش‌های حسابرسی داخلی به استفاده از سایر الزام‌ها نیز اشاره شود. اگر قوانین یا مقررات، حساب‌رسان داخلی یا واحد حسابرسی داخلی را از انطباق با بخشی از استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی منع کند، رعایت انطباق با سایر بخش‌های استاندارد الزامی بوده و افشای مناسب در این زمینه باید صورت گیرد.
- برای اطلاعات بیشتر، لطفاً به استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی مراجعه کنید، به‌خصوص موارد زیر:

- استاندارد ۱-۲. بی‌طرفی فردی
- استاندارد ۲-۲. حفاظت از بی‌طرفی
- استاندارد ۳-۲. افشای خدشه در بی‌طرفی
- استاندارد ۱-۴. انطباق با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی
- استاندارد ۲-۵. حفاظت از اطلاعات
- استاندارد ۱-۶. سند ماموریت حسابرسی داخلی

- استاندارد ۲-۶. منشور حسابرسی داخلی
- استاندارد ۳-۶. پشتیبانی هیئت و مدیریت ارشد
- استاندارد ۱-۷. استقلال سازمانی
- استاندارد ۱-۸. تعامل با هیئت
- استاندارد ۳-۸. کیفیت
- استاندارد ۴-۸. سنجش کیفیت برون سازمانی
- استاندارد ۴-۹. برنامه حسابرسی داخلی
- استاندارد ۵-۹. هماهنگی و اتکا
- استاندارد ۱-۱۲. سنجش کیفیت درون سازمانی